

13. 02. 2000 г., Мюнхен

Егон Бар (роден през 1922 г.), заедно с Хенри Кисинджър, е един от най-спорните политици от световната сцена на следвоенната история. Наричат Бар бащата на източната политика заради неговата линия на разведряване при управлението на канцлера Вили Бранд, която стана фундамент на германското обединение. С дипломатическите совалки на Егон Бар започва диалогът между Изтока и Запада и се стига до договорите с Москва и Варшава. Той иска да признае разделението на Германия, за да го преодолее. Много оспорван, но ценен много като един от най-значимите майстори на следвоенната германска дипломация. Сигурното е, че, който иска да разбере днешното геополитическо положение на Федералната република и да намери добър анализ на международните отношения, трябва да търси интелектуалната арогантност на Егон Бар.

- Господин Бар, кое е най-важното предизвикателство пред политиката за сигурност в Европа? Това бе главният въпрос на международната конференция в Мюнхен, посветена на тази тема.

-Този въпрос изобщо не бе обсъден. Например една възможна ескалация или завръщане на Студената война между Европа и Русия. Това изобщо не бе дискутирано, а то е най-опасното развитие според мен. Това първо. Второ, аз съм изненадан и разочарован, че дискусията „Поуките от Косово“ по време на Мюнхенската конференция по сигурността бе военна дискусия или по-точно дискусия за това, как военната машина да се подготви за нови войни и битки. От военна гледна точка това е много интересно, но политически е абсолютно недостатъчно. Хавиер Солана например не се изказа като политик, който трябва да координира външната политика на Европа. Той говори само за взаимодействието между НАТО, Западноевро-пейския съюз и Европейския съюз, а това изобщо не е достатъчно. Трето, убеден съм, че Пактът за стабилност в Югоизточна Европа е с ограничен периметър, и то защото много добре знаем, че индустрията не инвестира в несигурни региони. Ако това не се промени, пактът ще се провали. Решаващото според мен е, че на Балканите първо трябва да се гарантират всички граници, независимо кога и кой ги е правил - едва тогава може да има сигурност и стабилност в региона. Въпросът е кой да даде гаранциите. Естествено Америка, естествено Европа, естествено Русия. Ако това стане, тогава мисля, че балканският регион ще се развие като европейски регион. Това, раз-бира се, ще струва време и пари, но трябва да сме убедени, че това е правилният път. Ще сме на този път едва тогава, когато въпросът за границите е уреден.

- Да се върнем пак на Пакта за стабилност. България например казва следното - зад Пакта стои огромна политическа енергия, която бързо трябва да се реализира в проекти, инвестиции...

-Ако съм притежател на фирма, едва ли ще рискувам производството на голяма продукция, ако районът е нестабилен. Няма да имам сигурност, няма да имам стабилност. Затова сигурността и стабилността трябва да са на първо място.

- Вие казахте ненарушимост на границите. Да, но например в Косово има сили, които имат друга представа.

-Вижте, ние решихме въпроса с ненарушимостта на границите още през 1975 г. в Хелзинки. Това обаче не попречи границата между Федерална република Германия и ГДР да падне. Значи общи договорености могат да доведат до тяхната промяна. Да, но

това означава, че границите, така както са международно признати, трябва да бъдат гарантирани за цяла Югославия. Едва след като това стане ясно, трябва да се види дали има съгласие между всички участници за независимостта на Косово, дали областта ще получи особен статут в рамките на Югославия, дали ще бъде провинция, ще има ли възможност за мултиетнически характер и за съвместно съществуване. Първото и най-важно нещо е да се дадат гаранции за сигурност на балканските държави като цяло.

- Има чувствителност между Америка и Европа по т.нар. европейска идентичност в НАТО или по планираните военни структури. Мислите ли, че по този въпрос може да се стигне до напрежение между Европа и Съединените щати?

- Не мисля, че може да се стигне до голямо напрежение. Вижте какво излиза. Малко брутално казано, американците декларираха: „Ние ще правим, каквото трябва. В Европа може да си говорите каквото искате, ние ще действаме. При това можем само да ви препоръчаме - давайте повече пари за въоръжение и технологически можете малко да наваксате изо-ставането си“. В действителност проблемът според мен е в това, че Америка технологически и военно не може да бъде догонена. Нямаме и нужда да го правим или да бъдем като Америка. Нямаме и заплахата в стария смисъл на конфликта Изток - Запад. Освен това не можем да обвиняваме Америка, че Европа е твърде слаба. Това е европейска работа, която ние трябва да свършим.

- Какво мислите за страни като България на фона на това, което стана в Косово. Тезата, че разширяването на ЕС означава и сигурност, за мен е доказана.

- Естествено, ама разбира се, че е така. Разширяването на ЕС едновременно означава и сигурност.

- Значи вие сте на мнение, че България реално ще стане и член на НАТО.

- Да, така е, но знаете ли, това не е толкова важно. Това няма да реши например проблема Косово, няма да реши и въпросите за стабилността, благоденствието и икономическото развитие на страните от балканския регион. Можете да си представите този въпрос обърнат обратно - могат ли Западът или НАТО да останат равнодушни, ако е заплашена някоя страна от ЕС, нечленуваща в пакта. Например сигурността за Финландия е толкова голяма, колкото и ако беше член на НАТО. Това важи и за България.

- През последните години забелязвам една закономерност или поне последователност. Ако оръжията на Балканите замлъкнат, веднага започват да гърмят в Кавказ и обратно. Като гражданин на страна, която е между тези две горещи точки, изобщо не се чувствам уютно.

- В момента преживяваме една фаза на нова ориентация, която не е лека нито за Америка, нито за руснаците. Ние преминаваме през етап, в който все още сме неспособни да преосмисляме превантивните мерки в политически план - така, че да няма конфликти. Имаме цяла поредица от силно експлозивни конфликтни полета - Израел и Палестина, Турция, Ирак, Сирия. Имаме още по-близантния кавказки регион, плюс всички страни около Каспийско море. Тук се намесват петролни, икономически и политически интереси и такива, свързани със сигурността. Според мен най-важното е цялото внимание да се концентрира върху усилията за предотвратяване на нови конфликти.